

Geschiedenis van Vossem

Heel lang geleden ...

De naam Vossem zou verwijzen naar de landindeling tijdens de Frankische periode. Deze plaats werd ooit toegewezen aan een stamvader, 'Vos' genaamd, die er zijn 'heim' vestigde. Vandaar waarschijnlijk de plaatsnaam Vosheim – Voshem – Vossem. In akten tijdens de Middeleeuwen werd ook de Latijnse benaming Fossa gebruikt. Onze voorouders gingen er echter vanuit dat de naam verwees naar 'een plaats waar er veel vossen te vinden waren'. Daarom hebben zij een lopende vos in hun schepenzegel afgebeeld. De schepenen van Vossem gebruikten in het uitoefenen van hun ambt een zegel waarmee zij de charters, akten en testamenten authenticieerden. De zegel die u hier ziet stamt van een charter dat werd opgesteld op 6 december 1348. Het zegel is rond en draagt aan de rand het opschrift "+ S. (igillium) Scabinorum de Fosheem" met in het veld een gaande vos.

In 1129 schonk Reinier van Vossem, een "homo liber" (vrij man), zijn domein, meer dan zeshonderd bunder met vijf hoven, aan de pas gestichte abdij van Park te Heverlee. Toen stond er zeker al een villa- of domeinkerkje, ouder dus dan de huidige Sint-Pauluskerk die rond 1200 gebouwd werd. 25 jaar na Reiniers schenking stelde keizer Barbarossa van het Heilig Roomse Rijk, hertog Godfried I van Brabant aan tot voogd van de abdij van Park. De hertog zelf vertrouwde het beheer toe aan zijn voogd te Leefdaal (rond 1200) en zo ontstond de wereldlijke band tussen Leefdaal en Vossem.

De hertog van Brabant mocht van zijn soevereine rechten gebruik maken door schenking, tijdelijke pacht en zelfs door verkoop. Hij kon ze ook in waarborg geven. Zo heeft hertog Jan I de dorpen Tervuren, Duisburg, Leefdaal en Vossem als bruidschat beloofd aan Margareta Plantagenet, de toekomstige bruid van zijn zoon Jan.

Het gezag in Vossem werd uitgeoefend door de meier en schepenen die door de hertog waren aangesteld. De schepenbank sprak het recht uit, authenticieerde testamenten, verdelingen, overdrachten van goederen, rechten, cijzen, ... Vossem had reeds in de 13^e eeuw een eigen schepenbank. Een akte van 1267 vermeldt Arnoud de Werel, Walter van Hondenberg en Simon Mensor als schepenen van Vossem, die als getuigen optreden in een geschil met de abdij van Park over zekere rechten in het bos tussen Tervuren en Vossem.

In 1271 komen we dan de naam tegen van de eerste gekende pastoor van Vossem – Johannes. Er is sprake van hem als curatus (zielzorger). Het testament van Lodewijk van Leefdaal (+ 1283) spreekt over twee priesters te Vossem die voor hem een jaargetijden moesten opdragen.

Op het einde van de 14^e eeuw schonk hertogin Johanna de meierijen van Vossem, Leefdaal en Nossegem aan haar geliefde kamerknaap Aart van Chanterelle. Met een vleugje romantiek kunnen we dus zelfs vermoeden dat ons dorpje nog heeft gediend als een "liefdesgeschenk"?

In 1394 kocht het Willem Bont, een hertogelijke ambtenaar, het oude hof van Vossem (het kerngebied waarrond het domein van Vossem is ontstaan). In zijn testament voorzag hij een godshuis voor 13 oude mannen. Het godshuis van de Twaalf Apostelen werd in 1434 geopend nabij de de Sint-Goedele kathedraal in Brussel. Het hof van Vossem werd sindsdien het hof der Twaalf Apostelen genoemd en zorgde voor een groot deel van de inkomsten voor het godshuis.

In 1437 telde de parochie Vossem 38 huizen, waarvan er 9 door armen werden bewoond. In het begin van de 15^e eeuw stonden er in Vossem, naast de watermolen van de abdij van Park, nog een tweede watermolen en een banmolen. In 1441 werd de tweede watermolen echter afgebroken. De banmolen werd in 1448 afgebroken.

In 1480 telde de parochie circa veertig huizen, waarvan er 32 belast werden. In 1485 verleende bisschop Jan van Bourgondië uit Kamerrijk de Vossemse parochianen veertig dagen aflaat wanneer ze hun steentje bijdroegen tot het herstel van de kerk. Het eikenhouten Sint-Paulusbeeld dat achteraan in de kerk onder een glazen stolp wordt bewaard is rond die periode ook aangekocht.

En de ellende begon ...

In 1496 stonden er in ons dorp 30 huizen, waarvan er twaalf door armen werden bewoond. Vossem had dus veel minder belastbare huizen dan enkele jaren voordien. Tijdens de Brabantse opstand (1488-1490) tegen hertog Maximiliaan van Oostenrijk was het dorp door brand grotendeels verwoest en daarom moest ons dorp in 1492 een vierde minder belastingen betalen.

In februari 1578 trokken Spaanse troepen plunderend door Vossem. In datzelfde jaar mislukte de oogst, brak in Leuven en Brussel de pest uit. Een pastoor hadden we niet meer. In 1586 kregen Leefdaal en Vossem samen één pastoor. De bange jaren waren voorbij en de kerkelijke administratie begon opnieuw te functioneren. Men had in Vossem geen pastorie en de kerk moest dringend hersteld worden. In 1620 was de toren heropgebouwd. De Vossemse jeugd kreeg in die jaren geen onderricht van pastoor of koster, niettegenstaande dat de ouders er zich over beklagden dat er voor hun kinderen geen school was.

In 1635 trokken Franse en Hollandse soldaten door het dorp na de mislukte belegering van Leuven. In 1636 maakte de pest 18 slachtoffers, onder wie 9 kinderen tot 10 jaar. In Leefdaal stierven 116 mensen. Datzelfde jaar bouwde men uit dankbaarheid of uit angstgevoelens de kapel van O.L.Vrouw van gezondheid (Puttebos) op de grens van Leefdaal en Vossem.

De Vossemnaars verlangden naar een eigen pastoor en in een brief van 10 juni 1641 beloofden zij een pastorie te bouwen (op dat moment was er toch geld genoeg) en ervoor te zorgen dat het hun pastoor aan niets ontbrak. Maar ze vervulden hun beloften niet zo gauw. Pas in 1652 begon men met de bouw van een pastorie en in 1655 was men er nog mee bezig. Een eigen pastoor kregen de inwoners daarom nog niet. De nieuwe koster begon in 1655 met het regelmatige onderricht van de Vossemse jeugd. Eerst gebeurde dit in een gehuurde kamer, maar vanaf 1674 in een eigen leslokaal gemaakt op aandringen van de koster.

De pest bleef een gesel; 21 van de 63 overledenen tussen 1651 en 1670 stierven eraan. Oorlogsleed bleef een plaag met karweien, spandiensten, belastingen, brandschattingen en verwoestingen voor onze bevolking. In 1647 vluchtten de inwoners van Vossem met vee en goed naar Leuven uit angst voor de Hollandse troepen. In 1656 waren soldaten van Juan van Oostenrijk 2 weken lang meester in het dorp. In 1668 verbleef de Franse ruitersrij naar aanleiding van de Devolutieoorlog 2 maanden in Vossem. In 1673 woonde **Lodewijk XIV** (ook gekend als de Zonnekoning uit Versailles) vier dagen op het hof Termunk en sloot er met graaf Frederik Willem van Brandenburg het **Tractaat** (verdrag) **van Vossem**. Dit

verdrag bepaalde dat de Duitse vorst zich afzijdig zou houden in de strijd tussen Frankrijk en de Hollandse Republiek en voor die neutraliteit ontving hij de som van 700.000 pond. Pastoor Neefs vluchtte met de inwoners opnieuw naar Leuven. Men beschuldigde zeven van de thuis gebleven boeren ervan Franse soldaten te hebben vermoord en men hing ze op. Terug in Vossem was de ravage enorm. Onder andere de pastorie was verwoest, evenals de wijngaard. Van het kerkhof was een paardenstal gemaakt, de voervijvers waren afgelaten en de vissen waren eruit geschept. De oogst was door de paarden vertrappeld, het bier werd uit de kelders gehaald en het pluimvee verdween spoorloos, samen de veestapel die nog ter plaatse was gebleven.

In 1674 werd Vossem geteisterd door Spaanse, Franse, Duitse en Hollandse troepen. In oktober van dat jaar werden negen of tien Duitse soldaten vermoord, maar de gouverneur van Brabant en de pastoor van Tervuren konden brandschatting en plundering van ons dorp voorkomen.

In 1675 vluchten de meeste inwoners anderhalve maand naar het Zoniënwoud om te ontsnappen aan de Hollandse ruitery. Weer moest de kerk, waarin het grootste deel van de meubels stonden van de inwoners die gevlucht waren, het ontgelden. In juli en augustus 1676 roofden Hollandse, Spaanse en Duitse soldaten alles wat ze maar konden. Alle bezittingen van de Vossemnaars werden meegenomen, het land was ongecultiveerd blijven liggen en de kerk nogmaals geplunderd. In de kerkrekeningen vinden we vele betalingen aan schaliedekkers, glazenmakers, steenhouwers, timmerlui en de smid. We krijgen de indruk dat ononderbroken aan de kerk en pastorie hersteld en gebouwd werd.

De pastoor van Vossem en Leefaal kon bij zijn overlijden ook niet in de kerk van Leefdaal begraven worden omdat Hollandse soldaten er een varkensstal (letterlijk) van gemaakt hadden.

De pastorie was nu erg bouwvallig, maar de lijdende bevolking kon haar belofte betreffende een degelijk onderhouden pastorie tegenover de aartsbisschop niet houden. In een brief in 1679 schreef deze dat hij geen al te hoge verwachtingen koesterde ivm met de belofte van de inwoners en hij eindigde met te zeggen “nam vulpis habent fallaciam cujus formam in sigillo suo referunt” (**want ze hebben de streken van een vos waarvan de afbeelding in hun zegel staat**).

Op 10 september 1684 trok de Franse ruitery al plunderend door het dorp. De op één dag totaal geruïneerde parochie moest een zware oorlogsbelasting betalen. De plaatsvervangende pastoor wiens meubelen en levensmiddelen waren meegenomen moest noodgedwongen vele pachten kwijtschelden en kreeg van het aartsbisdom de toestemming een lening aan te gaan om zich van het nodige te voorzien.

In februari 1686 telde de parochie 32 huizen waarvan er twee leeg stonden en zestien bewoond werden door arme mensen die van aalmoezen leefden. Beter behuisd waren 7 pachters, een molenaar, twee herbergiers, een brouwer, een smid en een schoenmaker.

Vossem kreeg uiteindelijk toch zijn eigen pastoor. Op 26 maart 1687 werd Maximiliaan Snel pastoor te Vossem. De nieuwe pastoor zou meer dan een halve eeuw blijven. Tijdens zijn verblijf en dat van zijn opvolger (pastoor De Vadder) zou het uitzicht van ons dorp ingrijpend veranderen. In 1693 telde Vossem 173 inwoners, 200 in 1714 en circa 300 in 1733.

De Negenjarige Oorlog (1679-1687), die Lodewijk XIV voerde om de Palts te veroveren, spaarde Vossem niet. Voor en na de slag van Fleurus op 1 juli 1690 trokken Hollandse troepen door het Voerdal. In maart 1691 logeerde Willem van Nassau met zijn soldaten in Vossem. Na hun vertrek vluchtten de inwoners voor de ‘kwade reputatie’ van Luikse ruiters naar het Zoniënwoud of naar Leuven. Na het mislukte beleg van de stad Bergen trok de

ruiterij van prins Willem op tweede Paasdag door Vossem weer af. En pastoor Snel begon te herstellen en te bouwen. Rond de eeuwwisseling begon men grote verbouwingen die meer dan twintig jaar zouden duren en het uitzicht van de kerk tot op de dag van vandaag bepalen. In de Romaanse kerk met 5 traveeën brak men twee pijlers uit om de zijbeuken beter in de kerk te integreren. Men bracht een barok gewelf aan (het jaartal 1715 op de middelste gordelboog herinnert nog aan de ombouw), verhoogde zijmuren en vloer, verborg of dichtte de Romaanse venstertjes, bouwde een nieuwe sacristie tegen de zuidelijke muur van het koor en een doopkapel aan de noordelijke zijde van de toren. De toren werd twintig voet verhoogd, de toren kreeg een klok en de deur in het midden van de zuidelijke zijbeuk metselde men dicht. Er kwam een nieuwe kerkdeur met een prachtige makelaar waarop het jaartal 1699, een 26 cm hoog beeldje van de heilige Paulus en een wapenschild gebeeldhouwd werden. Ook binnen in de kerk werden nieuwe altaren vervaardigd, er kwam nieuw kerkmeubilair en veel van de huidige kerkschatten (cibories, monstrans,...) werden in deze periode aangekocht.

Pastoor Snel maakte ook zijn pastorie tot de mooiste in de omtrek. In de tuin liet hij een vijver graven en om de tuin een gracht. Een stenen brug met een poort verleende toegang tot de woning. Pastoor M. Snel stierf op 3 maart 1742, na 55 jaar pastoor te zijn geweest in Vossem.

Volgens de volkstelling van 1747 waren er in ons dorp van de zestig huisgezinnen (206 inw.) 22 arm. Men vond in het dorp vijf pachters en 10 ambachtslieden; een brouwer-pachter, een klompenmaker, een kuiper, een molenaar, een 'rademaker', een schoenmaker, een smid, een timmerman, een wever en een winkelier-brouwer. De veestapel bestond uit 35 paarden, 84 runderen, 230 schapen en 33 varkens.

Uit deze tijd herinneren ons verschillende gebouwen die er vandaag de dag nog steeds staan. De Parkabdij restaureerde haar oude watermolen op de Voer. In de voorgevel prijken het jaartal 1755 en het wapen van de abt-bouwheer.

Kort na 1750 begon het Luxemburgcollege uit Leuven met de verbouwing van het oude hof van Oudenvoorde. Het nieuwe hof werd in kwadraatvorm rond een gesloten binnenplein gebouwd en de achterste of Leuvense poort werd bekroond met een duiventoren. Naast de hoeve staat nog altijd een klein torengedouw dat bestemd was voor de studenten met vakantie. In de topgevel van de schuur zit een arduinen wapenschild met het jaartal 1755. Boven de voormalige afspanning 'In het Canon' aan het huidige Dorpsplein zit een gevelsteen uit 1760 met de tekst "In het Canon logeert men te voet ent peert ende ieder voor zijn geldt dat hij vertert".

In het voorjaar van 1759 woedde een hevige brand in het dorpscentrum. Erger dan de materiële schade was de dood van de koster-schoolmeester. Volgens het sterfregister overleed hij als slachtoffer van de grote brand die de huizen bij de kerk verwoestte en de kerk beschadigde. Hij had de uitslaande vlammen willen doven en was ten gevolge daarvan gestorven.

In de lente van 1784 moet een hevige hagelslag over Vossem gewoed hebben, want 204 voet nieuw glas en 2000 nieuwe schaliën waren nodig om de kerk te herstellen. Daarenboven moest de pastoor noodgedwongen zijn pachters wegens grote schade aan de veldgewassen een grote som pachtgeld kwijtschelden.

Keizer Jozef II, die zijn moeder keizerin Maria-Theresia einde 1780 opvolgde, zorgde voor heel wat wijzigingen in de vaak eeuwenoude structuren en gewoonten. Hij vaardigde het Tolerantie edict uit waardoor de kerk en staat voortaan gescheiden werden, reglementeerde processies en kerkelijke feesten, schafte 'overtollige kloosters' af en liet toe dat het hertogelijk kasteel van Tervuren met de grond gelijk werd gemaakt (einde mei 1782 begon de sloop en begin 1785 was nog niet alles neergehaald).

Onder de Franse revolutionairen ...

Na de definitieve zege van de Franse revolutionairen op de keizerlijke troepen te Fleurus op 26 juni 1794 kende Vossem de klassieke opeisingen en verplichte leveringen en werden er meer dan eens soldaten ingekwartierd opdat de mensen hun verplichtingen zouden nakomen. Op 1 oktober 1795 werden onze gewesten met Frankrijk verenigd. Op 18 september 1796 schorsten de revolutionairen de vrije uitoefening van de godsdienst, sloten ze geestelijke instellingen en legden ze de priesters de eed en trouw aan de idealen van de Franse revolutie op.

De 28 priesters van het kanton Tervuren weigerden allen de eedaflegging. Zij kwamen samen op de pastorieën van Leefdaal en Vossem om er zich over de toestand te beramen. Op 17 september 1797 werd onze kerk gesloten en werd de pastoor verjaagd uit de pastorie. Pastoor van de Brandt bleef echter heel de besloten periode in de parochie en hielp zijn geteisterde parochianen waar het kon. De dopen gebeurden in het geheim, de huwelijken zonder een afroeping en de begrafenissen zonder een kerkelijke dienst. Vol fierheid noteerde hij dat geen enkel kind ongedoopt stierf en niemand zonder ziekenzalving overleed.

Omwille van de troebelen van de revolutionaire periode ontstond natuurlijk niet enkel verzet, maar ook gewapende weerstand tegen de vreemde bezetter. De heldhaftige Boerenkrijg was een massale opstand, maar ook acties met een kleinere inzet van mensen en middelen maakten het de Fransen niet gemakkelijk. Een geducht vijand was Charles-François Jacqmin (Loupoigne) die een strijdlustige en zeer mobiele 'maquis' had opgericht in en rondom het Zoniënwoud. In 1795 en 1796 moesten de Fransen tot 3 maal toe een klein leger laten oprukken. Vruchteloos, Jacqmin bleef in het verweer en nam ook deel aan de Boerenkrijg. Hij duikt weer op in het Zoniëngebied in 1799 om met talrijke aanhangers een verharde weerstand te leiden. De Fransen zenden opnieuw troepen tegen hem uit en belegeren het woud. Zij vertrekken op 21 juli uit Brussel en jagen 'Charlepoeng' (volksnaam van Jacqmin) van schuilplaats tot schuilplaats op. Op 30 juli, in de late avond, leidden 3 verklikkers de Fransen naar Loonbeek waar Jacqmin met een 60-tal partizanen in het Mergeysbos lag. Onverwachts overvallen, wordt Jacqmin zwaar gekwetst en hij wordt het hoofd afgehouden. In de strijd sneuvelen 35 patriotten. Een 40-tal mannen kunnen vluchten. Precies een week voordien, op 23 juli 1799 was Charlepoeng met een groepje aanhangers 's avonds Vossem binnengevallen. Onder bedreiging eiste hij dat enkele jongens van het dorp mee met hem zouden komen strijden. Wie weigerde zou neergeschoten worden. De bende liep Vossem af, drong de huizen binnen om er geld op te eisen en al wat min of meer op een wapen leek om mee te nemen. Zij vatte ook een aantal jongens die ze ook meenamen. Gelukkig vonden deze, de ene na de andere, de kans om in de duisternis te verdwijnen. Slechts één van hen, Jacobus Abeloos, 20 jaar oud, verkoos vrijwillig het lot te delen van de weerstanders. Zo gebeurde het dan ook dat Abeloos met zijn chef enkele dagen later te Loonbeek werd vermoord. Zijn lijk werd ter plaats begraven in het Mergeysbos, naast dat van Charlepoeng wiens afgehouden hoofd naar Brussel werd gebracht om op een piek op de Markt te worden tentoongesteld.

In een chronogram vatte de pastoor die hele droevige toestand samen: de godsdienst verjaagd, de altaren vernietigd, de herders verdreven, de schapen zuchtten.

Na het concordaat dat keizer Napoleon en paus Pius VII op 15 juli 1801 sloten, kon de kerk haar ambt weer uitoefenen. Vossem beleefde en vierde die geestelijke vrijheid door in de kerk het plechtig Te Deum te zingen, evenals de vespers en het lof. De parochianen vergezelden het Heilig Sacrament van de pastorie naar de kerk. Enkel de oude klok van Hertoginnedal (Oudergem) kon luiden, de andere klokken waren in 1798-99 uit de toren gehaald.

Een eeuw van vernieuwingen ...

In 1819 wordt het Sint-Hubertuskapelletje (huidige OLV kapel op de dorpsstraat) gebouwd. Naar Brabantse gewoonte staat een oude lindeboom achter de kapel. Deze is eind oktober 2002 omgewaaid tijdens een zware storm en beschadigde daarbij de Frituur en 3 elektriciteitspalen.

In 1829, op het einde van het Hollandse regime, had er bijna een fusie ontstaan tussen Duisburg en Vossem. Beide dorpen kregen van de districtscommissaris van Leuven de vraag zich te braden over een eventuele fusie. Dit was geen alleenstaand geval. Tijdens het Hollandse regime werden nog andere kleine gemeenten in deze vroege fusieoperatie betrokken (bijv.; Meensel-Kiezegem, Erpe-Mere, Erps-Kwerps,...). In de Duisburgse gemeenteraadszitting werd dit op 9 maart besproken en de raad stemde in met de vereniging van beide gemeenten. Drie dagen later, op 12 maart, kwam de gemeenteraad van Vossem samen om hetzelfde probleem te behandelen. Zij waren, en dat hoeft niet te verwonderen, resoluut tegenstanders van dit project, want hun gemeente zou volgens dit plan gewoonweg degraderen tot een gehucht van Duisburg. Verschillende tegenargumenten werden opgemaakt:

De oprichting van één school voor beide dorpen zou veel problemen doen rijzen, want elke gemeente zou die school wel onder haar kerktoren geplaatst willen zien. En als men de school zou bouwen tussen de beide dorpscentra, dan zou zij in het midden van het veld terechtkomen, tussen de 'bergen'. De gemeente Vossem had in 1829 een bevolking van 698 zielen en die van Duisburg telde er 1087. De vrees bestond dat de grote gemeenschap de kleine zou domineren als zij in één bestuur zouden worden verenigd. Vossem had toen ook geen schulden, terwijl Duisburg door zijn leningen een jaarlijkse interest van 150 gulden moest betalen om zijn steenweg van Tervuren naar Huldenberg te onderhouden en zijn openbare waterput actief te houden. Vossem wenste niet bij te dragen tot het onderhoud van die openbare werken waar het geen belang bij had. Dit waren maar enkele van de opgestelde tegenargumenten.

De Vossemse gemeenteraad hoopte dus dat de beide gemeenten afzonderlijk mochten blijven bestaan en betoonde 'in den naem van alle ingezetenen der gemeente eene eeuwige rekentenis.' Door dit negatief advies (of zit de Belgische omwentelling van 1830 er voor iets tussen?) zijn beide gemeenten nog 150 jaar als dusdanig kunnen blijven bestaan.

Zoals de meeste landelijke gemeenten bezat Vossem in 1830 nog geen eigen volwaardige school. Wel kwamen de kinderen samen van Allerheiligen tot Pasen in het huis van de onderwijzer. Elk huisgezin mocht er kosteloos twee kinderen naartoe sturen. Vanaf het derde kind moest men betalen. Petrus Theunis was onderwijzer, maar tevens koster en landbouwer. In 1843 wordt P.J. Theunis officieel benoemd tot gemeentelijke onderwijzer. De eerste echte onderwijzer van Vossem. Dat jaar beslist de gemeenteraad ook dat de arme kinderen recht hebben op kosteloos onderwijs. De gemeente voorziet hier een groot bedrag voor.

In 1859 werden 2 huizen in de Smisstraat totaal door brand verwoest. Datzelfde jaar werd de Smisstraat voor het eerst gekasseid, samen met de Varenberg en de Dorpsstraat.

In 1869 werd de kronkelende Voer, na talrijke overstromingen, rechtgetrokken. In 1870 telt ons dorp 950 inwoners.

In november 1872 begonnen enkele mensen uit Vossem te beseffen dat het eentonige en saaie leven van elke dag zó niet verder meer kon. Er moest, buiten de zeldzame bals ergens in een schuur, wat meer leven in de brouwerij gebracht worden. Zij staken de koppen bijeen en legden de grondslag van een fanfare; de koninklijke harmonie Vossem's Voerezonen.

Op 15 mei 1897 reed de eerste tram dampend en stomend van Leuven naar Tervuren. De nakende wereldtentoonstelling scheen spoed achter de gang van zaken te zetten, want nog hetzelfde jaar op de nationale feestdag (21 juli) werd de verbinding tussen Vossem en Sterrebeek - Brussel plechtig geopend. De reizigers van Leuven naar Brussel hoefden maar één keer over te stappen (in Vossem) om de hoofdstad te bereiken. 64 jaar lang zou de lijn met succes uitgebaat worden. Vanuit Vossem kon men ook verder met de tram tot in Tienen en Geldenaken. Er werd een mooi station gebouwd, één van de weinigen in de omgeving die beschikten over een loket en wachtzaal.

In 1900 woonden er 1012 mensen in Vossem.

In 1901 werd de oude pastorie afgebroken. Restaureren was onmogelijk doordat de muren waren doordrongen van salpeter. In 1905 werd een nieuwe pastorie gebouwd. Ze werd iets meer naar de Dorpsstraat verplaatst, omdat de gronden tegen de voer te moerassig waren.

Op 15 oktober 1902 ging een nieuwe harmonie van start; De Ware Vrienden van 't Recht. In de volksmond beter gekend als 'nummero 2'. Sindsdien kenden we tot de fusie een hevige concurrentie tussen beide muziekgroepen, zeker wanneer een nieuwe burgemeester moest gekozen worden (van nr.1 of nr.2). Beide groepen bestaan nog steeds (met toneelvereniging), maar gaan tegenwoordig veel vriendschappelijker met elkaar om dan voor de fusie.

In 1905 laat onze eigenste gemeenteraad duidelijk zijn Vlaamse stem horen wanneer zij een brief verzenden naar de Kamer van Volksvertegenwoordigers met de vraag dat: 'de Kamer ten spoedigste het wetsontwerp Cooremans op de vervlaamsing van het vrij middelbaar onderwijs zou behandelen en positief zou stemmen'.

In 1908 werd de eerste wielierclub van Vossem opgericht; 'De maatschappij de jonge wielrijders van Vossem' (de leden waren echter allen kerels met respectabele snorren en op rijpere leeftijd – waarschijnlijk jong van hart en fit dankzij de sport zullen we maar denken).

In 1911 wordt besloten om een nieuw gemeentehuis met aanpalende school te bouwen. In 1913 werden de bouwwerkzaamheden aangevat, maar de werken aan het kloosterschool vorderden slechts langzaam door de 1ste wereldoorlog die in 1914 uitbrak.

Vanaf de 1ste Wereldoorlog ...

In de zomer van 1915 stapten van het donkerbruine stoomtrammetje (onder de mensen beter gekend als 'Zwarte Jaak') 3 zusters. Het waren Moeder Maria en de zusters Virginie en Klara van de orde der Annonciaden. Zij waren door hun overste uitgezonden om in Vossem hun pasgebouwde school te openen. De drie nonnetjes hadden hun handen vol met de 89 kinderen in de kleuterklassen en 128 bengels in de lagere school. 217 leerlingen dus in totaal voor 3 leerkrachten. De kinderen zaten dan ook dicht bij elkaar. Zeven op één bank. Zuster Virginie bleef kleuterleidster tot in 1957. Andere zusters kwamen en gingen en de kloostergemeenschap bestond uit 5 leerkrachten.

In 1920 werd een huldebetoon georganiseerd ter ere van de Vossemse soldaten die hadden meegevochten in de oorlog tegen Duitsland. De families van de gesneuvelden ontvingen 750 Belgische frank (€18,60) en elke soldaat uit de gemeente die had deelgenomen aan de oorlog ontving 25 Bfr. (€0,62) van de gemeente.

Tussen 1922 en 1925 was er grondige onenigheid tussen de Vossemse politiciers. De spanning zorgde ervoor dat het bijna onmogelijk was nog een gemeenteraad bijeen te roepen. Op 28 mei 1925 verscheen er zelfs niemand op de raad.

In 1924 wordt het eerste telefoontoestel 'ten behoeve van de bevolking' geplaatst op het gemeentehuis. Het publiek kon hiervan gebruik maken mits het betaling van een kleine vergoeding.

Op 22 mei 1937 reed de eerste elektrische tram tussen Bertem, Vossem en Tervuren.

In 1927 had men in Vossem één van de eerste zware verkeersongevallen van die tijd. Een luxewagen (en die waren op dat moment nog vrij zeldzaam) reed bij het vierwinds kruispunt tegen hoge snelheid (+/- 90 km/uur) in op de stoomtram die net de steenweg overstak. De locomotief werd uit de sporen gelicht, rukte zich los van het wagenstel, sloeg de steenweg over en kantelde in de gracht boven op de auto, die in brand was geschoten. Men diende eerst de brand te blussen om de machinist uit zijn netelige positie te halen. Tot iedereen zijn verwondering kwam hij er met lichte letsels van af. Erger was het met de twee inzittenden van de auto die op slag werden gedood. Voor die tijd was dat een ongeval van formaat. Daarvan bewijzen de persberichten in de belangrijkste kranten van het land.

De 2^e Wereldoorlog (1940-45) breekt uit en op 14 mei 1940 wordt door de Engelse militaire overheid de onmiddellijke en verplichte ontruiming van de gemeente bevolen. De bevolking vlucht naar familie en kennissen in Brussel of verder naar Vlaanderen waar ze moeten aanschuiven in de kilometers lange sliert van vluchtelingen die reeds op weg zijn, nergens heen ... Na de capitulatie van België keren de meeste inwoners terug naar hun woningen. De tram Leuven-Brussel was een erg nuttig vervoersmiddel tijdens de 2^e Wereldoorlog. Het werd door de stedelingen gebruikt, en eveneens door beroepsmokkelaars, die de Brabantse dorpen overspoelden op zoek naar de nodige mondvoorraad.

Op 7 januari 1944 werd op bevel van de bezettende Duitse militaire overheid een klok uit de kerktoren gehaald en weggevoerd. Gedurende twee dagen, die de weghaling van de klok voorafgingen mocht iedereen, met toelating van pastoor Huybrechts, de veroordeelde klok doen luiden. De jongeren van de parochie maakten daar gretig gebruik van. Zo luidde de

klok haar vaarwel aan de parochie, want na de bevrijding werd de klok van Vossem niet teruggevonden.

In de vaderlandse stoet die op 8 juli 1945 in de gemeente uitging om de bevrijding van België te vieren, werd een praalwagen ingezet die het weghalen van de klok uitbeelde. Het feestprogramma (dat vindt u integraal terug bij de rubriek 'weetjes') gaf hierover volgende commentaar: 'Wie met klokken schiet, wint den oorlog niet'.

Op 20 mei 1961 werd de verbinding Leuven-Brussel verwezenlijkt met bussen. De 'goede, oude' tram had afgedaan. De spoorbeddingen verdwenen in het landschap of werden tot kleine wandelwegen omgevormd.

Door te weinig leerlingen besloot men de meisjesschool te sluiten. De zusters Annonciaden verlieten op 1 september 1967 hun geliefde Vossem.

In 1972 verbetert Miel Puttemans (geboren op 8-10-47 en wonende op de Vosseberg) 2 wereldrecords, namelijk dat op de drie mijl en de 5000 meter te Brussel. De memorabele dertien minuten en dertien seconden zijn trouwens gedurende jaren aan de top van de wereldtabellen blijven staan. Ook in '73, '74 en 1976 levert Miel nog een paar voorname wapenfeiten. Deze sportman kwam er met veel moed, inzet en fysiek toe, 3 maal aan de Olympische Spelen deel te nemen. Miel blijft één van de beste atleten die België ooit gekend heeft!

Voor de fusie had de laatste gemeenteraadszitting plaats op 27 december 1975. In 1976 werd Vossem, samen met Duisburg, een onderdeel van de fusiegemeente Tervuren. Vossem telde op dat ogenblik 2479 inwoners.

Begin jaren '90 werd het oud-station afgebroken. De Vossemse Scouts bouwde op diezelfde plaats haar nieuwe lokalen.

Na restauratie (nieuwe daken en het herschilderen van de gevels) van de Oude Voorde hoeve werden in 1992 voor het eerst de hoevefeesten georganiseerd. Het werd een waar succes. Daarom werd beslist dit om de vijf jaar te laten doorgaan. In 1997 werden de feesten dus voor de tweede maal georganiseerd. Voor de gelegenheid werd er een speciaal gebrouwen hoevebier verkocht. Het zouden echter de laatste feesten worden, want in 1999 verkocht pachter Van Lancker zijn hoeve. Tot spijt van de Vossemnaars wou het toenmalige gemeentebestuur van Tervuren de gerestaureerde hoeve niet aankopen. De hoeve is nu in privé bezit en is niet meer te bezoeken. Gelukkig kan je de hoeve erg goed bekijken vanaf de Stationstraat.

Bronnen: - Bijdragen tot de geschiedenis van Vossem (1979)
 - De Vossemse Geestelijkheid (1271 – 1803) door Karel Mannaerts (1992)

Nogmaals dank aan Marcel Debot, die ons veel waardevolle informatie wist te verschaffen.